REGIONALNA UDRUGA KOZARA I OVČARA RUKA

Donji Kraljevec, 19. listopada 2026.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
VETERINARSKI FAKULTET

Zavod za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane
Na ruke predstojnice prof. dr. sc. Željke Cvrtile
Heinzelova 55, 10000 Zagreb

Stručno mišljenje o minimalnim uvjetima za klanje i prodaju trupova na gospodarstvu

Poštovana profesorice Cvrtila, poštovani,

Regionalna udruga kozara i ovčara RUKA obraća vam se zbog teškoća u organizaciji zakonitog klanja ovaca i koza te prodaje njihova mesa, osobito na malim gospodarstvima. Povod je Naredbom o mjerama kontrole i sprječavanja kuge malih preživača u Republici Hrvatskoj (NN 70/2026) uvedeno ograničenje klanja ovaca i koza na gospodarstvu za vlastite potrebe na najviše deset grla godišnje.

Udruga upozorava da uslužno klanje u mnogim sredinama nije dostupno ili podrazumijeva prijevoz na velike udaljenosti i troškove koji su za mali broj životinja nerazmjerni njihovoj vrijednosti. Istodobno su izgradnja ili uređenje klaonice i mesnice prema sadašnjim zahtjevima, uz troškove njihova rada, za mala gospodarstva sa sezonskim klanjem ekonomski neisplativi. Proizvođačima stoga treba omogućiti dostupan i financijski održiv put do zakonitog klanja i prodaje.

Udruga predviđa da će, bez dostupnog zakonitog rješenja, ovakva ograničenja potaknuti neprijavljivanje janjenja i jarenja, lažno prijavljivanje uginuća, krađa, nestanka i sličnih razloga za odjavu grla koja su zapravo zaklana, odbacivanje nusproizvoda klanja u prirodu te povećanje crnog tržišta mesa. Takav bi razvoj događaja potaknuo upravo pojave koje se Naredbom željelo suzbiti, uz dodatni gubitak sljedivosti i otežan veterinarski nadzor.

Zato molimo stručno mišljenje o najjednostavnijem prostornom, tehničkom i organizacijskom rješenju koje bi zadovoljilo veterinarsku struku za klanje na gospodarstvu i maloprodaju cijelih trupova građanima, uz zaštitu zdravlja potrošača, dobrobiti životinja i provedbu službenih kontrola. Mišljenje bi poslužilo kao podloga za razgovor s nadležnim tijelima o uvjetima primjerenima malim gospodarstvima.

Za ogledni primjer predlažemo povremeno i sezonsko klanje vlastitih životinja, okvirno 100–200 grla godišnje, u malim dnevnim serijama. Prodavali bi se cijeli obrađeni i ohlađeni trupovi, po prethodnoj narudžbi i preuzimanjem na gospodarstvu, bez rasijecanja, mljevenja i prerade. Molimo navesti primjenjiv dnevni kapacitet i dodatne uvjete ako razlikujete janjad i jarad od odraslih životinja. Primjer se odnosi na redovno poslovanje izvan posebnih ograničenja zbog zaraznih bolesti.

1. Minimalni prostor i oprema

Koji su prostori, njihov raspored i oprema nužni za prihvat životinja, omamljivanje i klanje, skidanje kože, vađenje organa, pregled, hlađenje i predaju trupova? Molimo pojasniti koje faze zahtijevaju zasebne prostorije, a koje se mogu obavljati u istom prostoru uz vremensko odvajanje te čišćenje i dezinfekciju. Molimo opisati najjednostavnije prihvatljivo rješenje za vodu, odvodnju, pranje ruku i opreme, higijenu noževa te garderobne i sanitarne potrebe, uključujući mogućnost korištenja postojećih sadržaja gospodarstva.

2. Veterinarski pregled i dobrobit životinja

Kako bi trebalo organizirati pregled životinja prije klanja i trupova i organa nakon klanja te rad službenog veterinara kod povremenog klanja? Koja su minimalna oprema, osposobljenost i postupci potrebni za omamljivanje i klanje, uz postupanje s neprikladnim mesom, nusproizvodima životinjskog podrijetla i specificiranim rizičnim materijalom, gdje je primjenjivo?

3. Kvalifikacije i osposobljenost osobe koja obavlja klanje

Koju formalnu stručnu spremu, praktično osposobljavanje i potvrdu o osposobljenosti treba imati osoba koja rukuje životinjama, omamljuje ih, kolje i klaonički obrađuje trup? Može li te poslove obavljati nositelj ili član gospodarstva nakon odgovarajuće edukacije i provjere znanja? Molimo razdvojiti zahtjeve prema pojedinim poslovima te pojasniti priznavanje obrazovanja mesara ili veterinarskog tehničara i prethodnog iskustva. Koji su najmanji stručno prihvatljivi sadržaj edukacije i praktična provjera, tko ih provodi i kako se dokazuje osposobljenost za ovce i koze?

4. Hlađenje i sigurna predaja kupcu

Koji su potrebni kapacitet hlađenja, temperature, rokovi i način njihova praćenja? Može li jedna primjerena rashladna komora zadovoljiti ovaj opseg rada i pod kojim uvjetima? Molimo navesti kako zaštititi trup pri preuzimanju i koje upute kupcu treba dati radi očuvanja hladnog lanca.

5. Maloprodaja cijelih trupova bez rasijecanja

Je li sa stajališta higijene i sigurnosti hrane za takvu prodaju potreban zaseban prostor uređen kao mesnica ili je prihvatljivo jednostavnije mjesto predaje uz objekt za klanje i hlađenje, s kupcima izvan proizvodnog prostora? Molimo precizno opisati najmanje potrebno prostorno i funkcionalno odvajanje prodaje te objasniti koje zahtjeve opravdava sama predaja cijelog trupa, a koji proizlaze iz rasijecanja ili prerade mesa.

6. Samokontrola i dokazivanje sigurnosti

Koji bi bili minimalni postupci temeljeni na načelima HACCP-a, evidencije, osposobljavanje osoblja i mikrobiološke provjere za opisani mali i sezonski opseg? Molimo navesti mogućnosti primjene jednostavnih vodiča dobre higijenske prakse i učestalost provjera primjerenu riziku, uključujući sljedivost od životinje do prodanog trupa i postupanje u slučaju nesukladnosti.

7. Primjenjiv model i mogućnosti pojednostavnjenja

Molimo jasno razdvojiti uvjete koje smatrate stručno nužnima, mogućnosti pojednostavnjenja unutar važećeg hrvatskog i europskog okvira te prijedloge za koje bi bile potrebne izmjene pravila ili odluke nadležnog tijela. Posebno molimo naznačiti potreban status objekta za klanje i za maloprodaju. Ako poznajete provjerene primjere iz drugih članica EU-a, molimo navesti primjenjiva rješenja i stručne izvore.

Bilo bi nam osobito korisno dobiti sažet popis minimalnih uvjeta i jednostavnu skicu tijeka rada, uz obrazloženje kojim se rizikom svaki zahtjev opravdava. Ako smatrate potrebnim razraditi ogledni model ili uključiti druge stručnjake Fakulteta, molimo predložiti način suradnje.

Zahvaljujemo na suradnji i molimo odgovor elektroničkim putem.

S poštovanjem,

Krunoslav Čičko
predsjednik Regionalne udruge kozara i ovčara RUKA